

PELTOPYYHANKE – MAATALOUSLUONNON MONIMUOTOISUUDEN EDISTÄMISTÄ

Vuonna 2007 Luonnon- ja riistanhoitosäätiö aloitti peltopyyn kannanhoitohankkeen, jossa metsästäjien ja maanomistajien kanssa yhteistyössä pyritään parantamaan paikallisen peltopyykannan tilaa eri alueilla Suomessa. Pitkän ajan tavoitteena on elinkykyisen ja kestävästä käytöstä sallivan luontaisen peltopyykannan palauttaminen lajin entisille pääesiintymisalueille. Kentällä tehtävän kannanhoitotyön lisäksi hankkeessa edistetään Suomen luonnonvaraisen peltopyyalalajin tarhausta, sekä tarjotaan neuvontaa ja tiedotusta peltoriistalajien kannanhoitoa koskien. Hanke toteuttaa Maa- ja metsätalousministeriön julkaisemaa [Suomen peltopyykannan hoitosuunnitelmaa](#).

KANNANHOIDOLLE TARVETTA

Peltopyy on alkujaan arojen lintu, joka asuttaa maatalousympäristöjä Euraasiassa ja Pohjois-Amerikassa. Peltopyykanta on 1900-luvulla voimakkaasti taantunut kaikkialla lajin levinneisyysalueella. Syynä taantumiseen on ollut ennen kaikkea maatalouden tehostuminen. Merkittävimpinä osatekijöinä peltopyyn menestymistä haittaamassa ovat olleet pienipiirteisen rakenteellisen vaihtelun häviäminen viljelymaisemasta, ympärivuotisen kasvipeitteisyyden puute, sekä kasvinsuojelun myötä rikkakasvien ja hyönteisravinnon vähyys. Lisäksi peltopyykantaan on vaikuttanut petojen aiheuttamien pesä- ja poikastappioiden lisääntyminen.

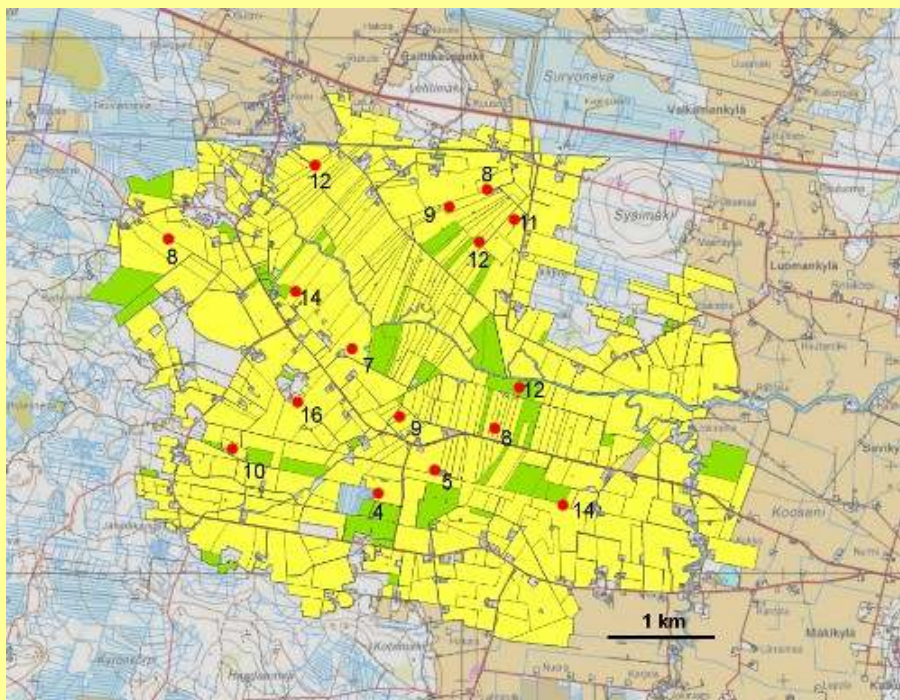
Peltopyyn elinympäristöä voi valikoiduin ja suunnitelmallisoin toimin parantaa ilman, että maatalouden tuottavuudesta tai kilpailukykyvystä on tarvis tinkiä. Peltopyy on lintumaailman tehokkaimpia lisääntyjiä ja palkitsee onnistuneet kannanhoitotoimet nopeasti. Englannissa on viljelyn ohessa 2000-luvulla tehty määrätietoinen kannanhoito esimerkiksi [Roystonin](#) ja [Sussexin](#) kannanhoitoalueilla lisännyt yksilömäärän kymmen- tai jopa monikymmenkertaiseksi viidessä vuodessa.

Myös Suomessa maatalouden tukipolitiikka on 2000-luvulla tarjonnut erinomaisia työkaluja viljelyn ohella toteutettavaan peltopyyn ja muun peltoriistan kannanhoitoon. Tärkeimpiä tekijöitä ovat monipuolistuneen viljelyn lisäksi olleet kesannointi, luonnonhoitopellot ja talviaikaisen kasvipeitteisyyden lisääntyminen. Niitä täydentää paikallisten metsästäjien talkoovoimin tekemä luonnonhoitotyö suojapaikkojen ja lisäruoan tarjoamiseksi sekä pesimätappioita aiheuttavien petojen ja varislintujen vähentämiseksi.

Pelkästään peltopyyhyn ei hankkeessa sen nimestä huolimatta keskitytä, sillä peltopyyn hyvinvoinnin eteen tehty työ edesauttaa maatalousluonnon monimuotoisuuden säilymistä ja karttumista laajemminkin; peltopyylle mieleisessä maisemassa viihtyy monipuolinen valikoima eliölajeja linnuista selkärangattomiin ja peltoympäristölle luontaisiin piennarkasveihin.

KANNANHOIDON MALLIALUEET

Hankevuosina 2007-2010 kannanhoitotyötä on pyritty edistämään paitsi neuvonnan ja tiedotuksen avulla lajin koko levinneisyysalueella, myös muutamalla valikoidulla paikalla Oulun seudulta Kymenlaaksoon. Luonnon- ja riistanhoitosäätiön koordinoiman työn toteutuksesta vastaavat aina paikalliset metsästäjät, maanomistajat ja viljelijät. Paikallisen peltopyykannan kehittymistä seurataan laskennoin. Merkittävämpiin elinympäristönparannuksiin on päästy vuodesta 2009 alkaen Luonnonhoitopeltotukimuodon tultua käyttöön, ja sen osalta parhaat tulokset on saavutettu Kauhajoen Kainaston alueella.

Kainaston alueen peltopyyparvien sijainti ja koko kanakoirilla tehdyssä laskennassa syyskuussa 2009. Vihreille peltolohkoille on 2009 perustettu peltopyyn tarpeisiin sopivia riistapelloja 'luonnonhoitopelloille' maksettavan ympäristötuen turvin. Vuonna 2010 tilanne on vielä parempi; alueella ovat lisääntyneet sekä riistapellot, että peltopyykanta.

ITÄISEN PELTOPYYALALAJIN TARHAUS

Suomeen on vastoin parempaa tietoa aikojen kuluessa tuotu tarhattavaksi meille vierasta peltopyyn alalajia. Peltopyyn meille luontainen, nk. itäinen alalaji (*Perdix perdix lucida*) tuli [yleiseen tietoon 2000-luvun alussa](#). Metsästyslain 42§ mukaan on vierasperäisten riistaeläinkantojen maahantuonti tai luontoon laskeminen ilman maa- ja metsätalousministeriön lupaa on kielletty. Tämän johdosta maa- ja metsätalousministeriön kannanhoitosuunnitelma linjaa, että meille vieraan tarhakannan yksilöiden sekä alkuperältään tuntemattomien yksilöiden luontoon vapauttamisen tarkoituksenmukaisuutta ja toiminnan jatkumista tulee lähivuosina tarkkaan arvioida.

Itäisen peltopyyalalajin munitushäkkejä Merikarvian peltopyytarhalla. Lukuisten sukupolvien ajan tarhaoloihin sopeutuneeseen ja mannereurooppalaista perua olevaan läntiseen tarhakantaan verrattuna itäinen alalaji on haastava tarhattava. Nimenomaan munitus vaatii paljon tilaa, eikä läntisen alalajin tapainen massakasvatus ole mahdollista.

Luonnon- ja riistanhoitosäätiön peltopyyhanke on koordinoanut itäisen alalajin tarhausta, ja tätä nykyä puhdasta itäisen alalajin kanta kasvatetaan Suomessa kolmella tarhalla. Kanta on perua riistanhoitopiirien ja MMM:n vuonna 2002 alkaneesta hankkeesta ja silloin pyydyistä noin 20 villistä yksilöstä. Vuonna 2008 lintuja oli seitsemisenkymmentä, mutta tätä nykyä jo yli kolmesataa.

SÄÄTIÖN HANKE JULKISUUDESSA

Luonnon- ja riistanhoitosäätiön peltopyyhankkeen puitteissa on julkaistu [peltopyyn kannanhoito-opas](#). Lisäksi hankkeen tuloksiin voi tutustua mm. seuraavissa julkaisuissa: Jahti-lehti 2/2007 ja 4/2009, Metsästäjä 2/2009 [sivu 64](#), 4/2009 [sivu 72](#) ja 1/2010 [sivu 14.](#), ja sanomalehdistä ainakin [Ilkka](#) 16.2.2008, Alasatakunta 17.3.2009 ja [Maaseudun tulevaisuus](#) 1.6.2009.

